

NSPRV

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE

Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@open.telekom.rs, nsprv.zr@open.telekom.rs

УГРОЖЕНИ МИЛЕНИЈУМСКИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА, АЛИ И ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА ЗА СВЕ

На недавно одржаној конференцији НСПРВ уприличеној у поводу 05. октобра, Светског дана наставника, а одржаној уочи овог дана, било је много речи о активностима Интернационале образовања и њених партнерских организација: UNESCO, ILO, UNICEF, и других, који су у мониторингу Миленијумских циљева развоја постављених у New York-у давне 2000. године, као и циљева Образовања за све, постављених у Дакару те исте године изнели (очекивану) оцену да постављени циљеви неће бити остварени до граничне 2015. године. Како је конференција НСПРВ била пребукирана активностима, овај извештај вам достављамо у посебном саопштењу како би стекли увид у ниво достигнут до 2013. године и у делу 2014. године, а нарочито кад су у питању Миленијумски циљеви развоја 2. и 3., који су обојени просветарски, што не значи да образовање има мањи значај у реализацији осталих Миленијумских циљева развоја.

Такође Вас у тексту који следи обавештавамо о резултатима циљева покрета Образовања за све (Побољшати бригу о деци и омогућити укључивање деце у раном детињству у образовни систем, Обезбедити потпуно бесплатан приступ квалитетном основном образовању, Промовисати учење и животне способности младих и одраслих, Достићи ниво од 50% писмености код одраслих, Достићи родни паритет до 2005. и родну равноправност у образовању до 2015. и Побољшати све аспекте квалитетног образовања), јер су ови циљеви помоћни алат за реализацију Миленијумских циљева развоја.

МИЛЕНИЈУМСКИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА

Циљ 1: Искоренити екстремно сиромаштво и глад

Образовање може да помогне изласку људи из сиромаштва. Образовање отвара врата за шири избор послова и диже кредитни рејтинг. Једна година школовања може да повећа зараду особе за 10%; свака додатна година школовања може да подигне просечни годишњи БДП за 0,37%. Већи степен једнакости полова у образовању може да помогне да да подстицај повећаног раста БДП и смањења сиромаштва, убрзава смањење сиромаштва и ствара богатије друштво у целини. Образовање припрема људе знањем и вештинама које треба да повећају приходе и прошири могућности запошљавања. Када је обим образовањем широк, а образовање доступно и сиромашнима, и женама и маргинализованим групама, извесно је да ће и економски раст бити већи. С друге стране, сиромаштво извлачи децу из школе и „гура“ на посао, јер родитељи не могу да финансирају образовање своје деце.

Циљ 2: Остварити универзално основно образовање

Иако свако дете има право да иде у школу, још увек су милиони деце ван школских клаупа. Универзално основно образовање подразумева полазак у школу у одговарајућем узрасту, напредовање кроз систем и завршен пун циклус. Данас је више од **30** милиона деце у школама него на почетку деценије. Много је случајева невероватног успеха акције. Број уписаних у основне школе драматично је порастао у подсахарској Африци, као и у Јужној и Западној Азији. У Етиопији је три милиона деце у школи више него у **2000.** години, захваљујући амбициозним програмима изградње сеоских школа и укидањем основних школарина, што је и иначе распрострањена препрека универзалног основног образовања.

Међутим, још увек су **72** милиона деце и даље ван школа. Готово половина ове деце живи у подсахарској Африци. Ако се наставе актуелни трендови, **56** милиона деце још би могло да буде ван школе до **2015.**

Од оних ученика уписаних у школе, милиони напуштају или напусти школу, а да нису стекли најосновније нивое писмености и рачунања. Поред тога, однос ученик / наставник у многим земљама је већи и од **40: 1** и даље постоји озбиљна несташица учитеља.

Многе владе су занемариле програм "Образовање сиромашних" – образовање оних на маргинама друштва; од староседелаца до деце са улице, од инвалида до језичких и културних мањина. Нови приступи морају бити посебно направљени за такве групе - могућности стандардног школовања, за веће укључивање маргинализованих група, једноставно нису довољне.

Ако Образовања за све не дође до деце ван образовних система, циљ неће бити постигнут.

Циљ 3: Промовисати једнакост полова и оснаживање жена

Једнаке шансе и исти степен укључености у школовање и дечака и девојчица је основа за сваки развој.

Ниједна друга интервентна политика у образовање вероватно неће имати већи позитиван мултипликативни ефекат на напредак у свим МЦР од образовања жена и девојчица. Докази показују јаку корелацију између образоване жене и девојке и повећања женских зарада, побољшање за децу, породично здравље и исхрану, повећан упис у школу, заштиту од ХИВ инфекције, дужи животни век мајке и детета, смањене стопе фертилитета и на крају крајева бољи брак.

Неколико милиона девојчица сада је више је у школиама (у поређењу са **2000.** годином), а девојчицама је приступ образовању знатно побољшан у неким земљама, као што су Бангладеш, Бенин и Непал. Индија се приближава родном паритету у погледу уписа.

Ипак, још увек је више дечака него девојчица које похађају школе у многим земљама. Око **54** одсто деце школског узраста у свету која су ван школа су девојчице. Двадесет осам земаља има мање од **90** девојчица у школи на **100** дечака. У многим земљама, девојчице се суочавају са бројним препрекама у образовању који се крећу од негативних ставова о потреби образовања девојчица, раду у домаћинству и удаљености до школе. Потребни су посебни напори на регрутовању наставника, подршци сиромашним породицама, подршци школама да обезбеде бесплатан оброк за децу, развијање пријатељски х односа међу школарцима да би се исправила неравнотежа. Од **759** милиона одраслих који не знају читати или писати, око две трећине су жене. Овај однос је остао непромењен од **2000**.

Циљ 4: Смањити смртност деце

Образовање спашава животе младих.

Едукацијом девојака у великој мери смањује шансе да ће њено дете умрети пре пет година. У многим земљама, код мајки са средњим или вишим образовањем ризик од смртности деце два пута је мањи у односу на мајке без образовања. Код мајки са основном школом на Филипинима смањена је стопа смртности деце готово за половину, а за једну трећину у Боливији.

Докази показују велику корелацију између образовања жена и девојака и дужег животног века и мајке и детета, као и побољшања код деце, боље породично здравље и квалитетнију исхрану. Девојке и жене које су образоване више вероватно ће и вакцинисати своју децу. За њихову децу мање је вероватно да ће бити потхрањена. У Нигеру, нпр. за дете жене са средњом школом преко четири пута је мања вероватноћа да ће бити потхрањено него дете жене без образовања. Код мајки које су завршиле основно образовање смањен је ризик од заостајања у расту од **22** одсто у Бангладешу и **26** одсто у Индонезији.

Циљ 5: Побољшати здравље мајки

Мање мајки умире ако су образоване

Образовање мајке је једна од најјачих заштита од ризика везаних са трудноћом и рађањем. Едукација девојчица и жена омогућава им да доносе боље одлуке које се тичу њиховог здравља.

Компликације у трудноћи и порођају су водећи узрок смрти и инвалидитета међу женама у репродуктивном добу, и односе преко **500.000** живота годишње. Девојке које су образоване чешће користе и пренаталну негу.

Најопасније место на свету да се трудница породи је Нигер, где жене суочавају са смртним исходима у **1** од **7** случајева. Ова квота у богатим земљама просечно износи **1** у **8.000** случајева.

Циљ 6: Борба против HIV / AIDS-а, маларије и других болести

Образовање је најбоља вакцина против HIV-а и AIDS-а.

Подаци: Са процењеним бројем да се сваки дан **6.800** особа зарази HIV -ом, образовање мора да буде у првом плану, као превентива у заштити од HIV и AIDS. образовање може дати знања и вештине и подстаћи позитивне ставове и понашања које ће смањити ризике особе да добије ХИВ. Образовне институције треба да преузму централну улогу у обуци за превенцији HIV-а, јер су најбољи начин да се едукује и укључи велики број младих људи. Слично као **School Health** програми свести и хигијенске помоћи у борби против маларије и других болести

Напредак је постигнут, али национални секторима образовања треба да ојачају своју кључну улогу. Једна студија, која „покрива“ тридесет две земље, открила је да су жене са постосновним образовањем пет пута мање угрожене од HIV / AIDS-а него неписмене жене.

Образовање је признато од стране **UNAIDS** да буде кључни елемент ефикасне превенције ХИВ-а. Чак и у одсуству потребе да се интервенише (јер нема оболелих), специфично образовање нуди важну меру заштите од HIV-а. Глобална кампања за образовање је проценила да би универзално основно образовање спречило **700.000** нових ХИВ инфекција годишње. образовање смањује рањивост девојака, и свака године школовања нуди већи степен заштите.

Недавни подаци анкете из **64** земаља указују да је само **40%** мушкараца и **38%** жена старости од **15-24** имају свеобухватна и исправна знања о HIV-у и како да се избегне инфекција. Ови нивои су далеко од циља, донетог од стране Генералне скупштине УН на посебној седници HIV / AIDS (UNGASS), од **95%** до **2010**.

Школско образовање о превенцији и заштити од HIV-а нуди врло економичан приступ превенцији, а школе пружају практичну могућност да се обухвати велики број младих људи из различитих друштвених средина

Циљ 7: Осигурати одрживост животне средине

Образовање је средство за одрживи развој

Образовање помаже појединцима да доносе одлуке које задовољавају потребе садашњих, без угрожавања оних будућих генерација. образовање за одрживи развој (ESD) се бави кључним питањима, као што су смањење сиромаштва и одрживе приходе, климатске промене и заштиту природе, родне равноправности, друштвене одговорности и заштити аутохтоних култура. ESD може да нам помогне да живимо одрживо. Има за циљ да се промени начин на који размишљамо, понашамо, поглед свет, у интеракцији са

природом решавање социјалних, економских и еколошких проблема. Владе схватају овај проблем : према недавном истраживању, **79** земаља је формирало национална координациона тела за **ESD**.

Циљ 8: Развијати глобалне партнерства за развој

Глобално партнерство је потребно да се попуни финансијски јаз за образовање за све. Помоћ за основно образовање у најсиромашнијих земаља света стигао је само до **2,7** милијарди **USA \$** у **2007** и далеко од **16** милијарди **USA** долара годишње колико је потребно да постигну миленијумски циљеви развоја у образовању.

Земље у развоју такође могу да учини више - тако што образовање прогласити за приоритет. Ако земље са ниским приходима издвоје додатних **0,7%** свог БДП за образовање, може се напавирити око **7** милијарди долара годишње и ставити на располагање за универзално основно образовање.

Нови Сад, **07.10.2014**.год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач,
генерални секретар НСПРВ

